

Archief van Neeltje Maatje Jacoba ('Nelly') van der Weele (Sint Annaland, 13 november 1925 - Tholen, 18 maart 2020). NSB.

Nelly van der Weele groeide op in een gereformeerd NSB-gezin in Sint Annaland, een dorp in Zeeland. Haar ouders, Teo en Leuntje van der Weele, dreven een winkel in elektrische apparaten, waarnaast zij woonden.

Nelly was het oudste kind, na haar volgenden Han (1927), Izak (1930) en Maatje (1939).

In 1934 werd haar vader lid van de NSB, omdat naar zijn inzicht de Duitse bevolking het onder Hitler veel beter had gekregen. Behalve Hitler bewonderde hij ook A. Mussert. In Sint Annaland waren betrekkelijk veel dorpelingen lid van de NSB, circa honderd. Nelly's vader, die een gezien man was, droeg zeker aan deze populariteit bij.

Nelly van der Weele was in haar jeugd actief bij de Jeugdstorm, de jongerenvereniging van de NSB.

In de Meidagen heerste in het gezin blijdschap over de bezetting, maar Teo van der Weele werd geïnterneerd. Toen hij na een week weer vrijkwam, toonde hij zich nog fanatieker. Teo van der Weele werd leider van de NSB in het dorp. Hij verkocht 'Volk en Vaderland' op straat, organiseerde inzamelingsacties van de Winterhulp en voorzag de hoofdstraat van het dorp van een spandoek met de voorgedrukte tekst: 'V = victorie want Duitschland wint voor Europa op alle fronten'. Vanwege hun politieke keuze werden de gezinsleden Van der Weele voor landverraders uitgemaakt. Nelly maakte mee, dat dorpsgenoten op de grond spuugden, als zij voorbijkwam. Ook werd zij door haar oude vriendinnen verstoten. Nieuwe vriendinnen maakte zij bij de Jeugdstorm.

Nelly moest tot haar spijt haar schoolopleiding afbreken, omdat zij haar moeder in het huishouden moest gaan helpen. Wel kon zij leidster van een Jeugdstorm-groep worden. Deze opleiding werd landelijk georganiseerd. Inderdaad werd zij oppertroepleidster (mei 1943) en later schaarleidster (mei 1944). Een keer in de week kwamen de leden in uniform bijeen, Nelly als Stormster in een meisjesgroep. Hier werd zij in nationaal-socialistische geest opgevoed. De groep stelde pakketten samen voor NSB-jongeren, die in de Sovjet-Unie vochten. In juni 1940 woonde Nelly in Lunteren een landdag van de NSB bij, waarin zij Mussert hoorde spreken. Vanaf haar achttiende levensjaar (1941) was zij lid van de NSB zelf.

Nadat de burgemeester van Sint Annaland met pensioen was gegaan, werd Teo van der Weele door de NSB gevraagd om hem op te volgen. Op 1 april 1943 werd hij benoemd. Bij zijn inaugurele rede sprak hij de verwachting uit, dat Hitler Europa tot een eenheid zou maken. Hij toonde zich verheugd omdat er in de gemeente geen 'vreemde rassen' voorkwamen.

In februari 1944 moest het gezin vanwege de inundatie van Tholen verhuizen, naar een leegstaand huis in Bergen op zoom.

Rond Dolle Dinsdag, toen het geallieerde invasieleger Nederland naderde, vluchtte het gezin naar Duitsland, terwijl de vader achterbleef, nu om de vlucht van NSB'ers te helpen organiseren. Het gezin werkte op een boerderij in het dorp Mesmerode bij Hannover. In maart 1945 werd hen door de NSB bevolen om naar Nederland terug te keren. Daarna verbleven de gezinsleden bij vreemden in Assen, waar de vader hen opzocht.

Na de bevrijding van Nederland werd het gezin Van der Weele gearresteerd in de arrestatiegolf, die de meeste NSB'ers zonder vorm van proces van hun vrijheid beroofde. De gezinsleden werden opgesloten in kamp Westerbork, waar de bewakers hen vijandig gezind waren. L. van der Weele werd kaalgeschoren, Nelly's haar werd kort geknipt. Ook kreeg zij stokslagen. De bewakers maakten hen ook met de massamoord op de Joden bekend, wat Nelly met ontzetting vervulde. In deze periode vermagerde zij sterk. De drie jongste kinderen werden elders ondergebracht. Teo, Leuntje en Nelly bleven voor onbepaalde tijd gevangen. Nelly kreeg schoonmaakwerk opgedragen.

In september 1945 werden Nelly en haar moeder naar kamp Ave Maria in Tilburg overgebracht. Nelly van der Weele kwam voor de rechter, die haar wegens haar rol in de NSB veroordeelde tot een straf, die gelijk stond aan de duur van haar detentie. Zo kwam zij op 7 september 1946 vrij. Het gezin ging bij de grootouders van vaders kant wonen, in Gouda, behalve Teo van der Weele, die vier jaar gevangenisstraf heeft gekregen. Nelly vroeg zich af wat zij misdaan had, maar een tante van haar hield haar voor dat, ook als je persoonlijk niets misdaan hebt, het je toch aangerekend kan worden dat je van een 'foute' organisatie deel hebt uitgemaakt.

Nelly van de Weele had tijdens de oorlog haar type-diploma en zou na de bevrijding een administratieve baan aanvaarden en daarnaast als zelfstandige werken. Zij trouwde in 1950 met Izaak Vroegop (1913-1975), een textielhandelaar uit Sint Annaland. Vroegop had tijdens de oorlog deel uit gemaakt van de Waffen-SS. Hiervoor was hij gestraft met 3-4 jaar detentie en een langdurig verlies van zijn Nederlanderschap. Voor Nelly en Izaak

waren hun vergelijkbare oorlogservaringen een gemeenschappelijke noemer in hun huwelijk. Het echtpaar kreeg drie kinderen.